

Generelt om eiendomsskatt på kraftanlegg

LVKs eiendomsskatteseminar
Oslo 31. mai 2011
Advokat ved Høyesterett,
Caroline Lund

Eiendomsskattens betydning for kraftkommunene

- Eiendomsskatt fra **kraftverk** er en av de viktigste inntektskildene til kraftkommunene.
- Inntektene ligger utenfor inntektssystemet og er følgelig nettoinntekt for kommunen
- Eiendomsskatten er kommunal, frivillig skatteordning som stadig flere gjør bruk av
- Eventuelle endringer i eiendomsskattereglene vil ha stor innvirkning på kraftkommunene

Eiendomsskatt - totalt

- Antall kommuner som skriver ut eiendomsskatt i 2009 er 299
- LVK har 173 medlemskommuner. Kommuner med kraftanlegg var, ved siden av bykommunene, de første som innførte eiendomsskatt.
- De fleste har innført eiendomsskatt, i alle fall på verk og bruk, dvs på **kraftverk** og overføringslinjer.
- Samlet eiendomsskatt på **kraftverk** i 2010 var 2,03 mrd kr. Total eiendomsskatt var 6 mrd kr.

Eiendomsskattetaksten

- Eiendomsskattetaksten danner grunnlag for utskrivning av eiendomsskatt
- For alle andre anlegg enn kraftverk gjelder byskatteloven §§ 4 og 5
- Overgang til ny verdsettelsesregel for kraftverk etter Kraftskattereformen 1997
  - Målsetting om *“(...) i større grad enn i dag å treffe markedsverdiene”*
- Bred enighet om dette prinsippet i Stortinget

Verdsettelsesbestemmelsen for kraftanlegg - skl § 18-5

§ 18-5. Verdsettelse av kraftanlegg

(1) Kraftanlegg¹ verdsettes til antatt salgsverdi pr. 1. januar i ligningsåret ved taksering av fremtidige inntekter og utgifter over ubegrenset tid. Ved takseringen kapitaliseres brutto salgsinntekter fastsatt etter bestemmelsene i annet ledd, fratrukket kostnadene som nevnt i § 18-3 tredje ledd a nr. 1 og nr. 2 og pliktig skatt på grunnrenteinntekt² for kraftverket³ fastsatt etter bestemmelsene i tredje ledd. Deretter fratrekkes nåverdien av fremtidige kostnader til utskifting av driftsmidler fastsatt etter bestemmelsene i (4).

(2) Brutto salgsinntekter settes til gjennomsnittet av summen av hver av de siste fem årenes spotmarkedspriser pr. time multiplisert med faktisk produksjon ved kraftverket i de tilhørende tidsavsnittene i de enkelte år, med unntak for kraft som tas ut av kraftverket i henhold til vilkår for konsesjon, som verdsettes til oppnådde priser. Har kraftverket vært omfattet av denne bestemmelsen i færre enn fem år, legges gjennomsnittet av disse årene til grunn. Omsetningsverdien av produksjonen fra de foregående årene justeres med den årlige gjennomsnittlige endringen i konsumprisindeksen til og med inntektsåret.

(3) Fradraget etter første ledd for kostnader settes til gjennomsnittet av summen for hver av de siste fem årenes kostnader for verket som nevnt i § 18-3 tredje ledd a nr. 1 og nr. 2, eller de færre årene verket har vært omfattet av reglene i § 18-3. Fradraget for pliktig skatt på grunnrenteinntekt² for kraftverket fastsatt etter bestemmelsene i § 18-3 for inntektsår til og med 2006 og deretter kraftverkets andel fastsatt etter § 18-3 sjette ledd annet punktum, settes til gjennomsnittet av summen av slik skatt for verket for hver av de siste fem årene, eller de færre årene verket har vært omfattet av reglene om beregning av slik inntekt. Kostnader og grunnrenteskatt fra de foregående årene justeres med den årlige gjennomsnittlige endringen i konsumprisindeksen til og med inntektsåret.

(4) Fradraget etter første ledd for fremtidige kostnader til utskifting av driftsmidler gis for driftsmidler i kraftanlegget¹ som i henhold til skattemessige avskrivningsregler må anses å ha begrenset levetid. Gjenstående levetid for driftsmiddel som er i bruk i kraftanlegget, settes til gjenstående skattemessig levetid for driftsmidlet som følger av §§ 18-6 første ledd og 14-43 første ledd. Gjenstående levetid fastsatt etter bestemmelsen i annet punktum kan fravikes dersom ligningsmyndighetene på bakgrunn av befarung finner å måtte legge til grunn en annen gjenstående levetid for driftsmidlet. Minste gjenstående levetider for driftsmidler som avskrives etter § 18-6 settes til 40 år for avskrivningsgruppe a og 15 år for avskrivningsgruppe b.⁴ For driftsmidler som avskrives etter §§ 14-41 og 14-43 settes minste gjenstående levetid til 10 år for avskrivningsgruppe g og 10 år for avskrivningsgruppe i.⁴

(5) Formue i kraftanlegg¹ med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 10.000 kVA, settes til skattemessig verdi pr. 1. januar i ligningsåret.

(6) Formue i et kraftanleggs¹ anleggsdeler som ikke er satt i drift, settes lik investert kapital pr. 1. januar i ligningsåret.

(7) I kraftanlegg¹ som deltakerlignes etter en bruttometode, jf. § 10-40 tredje ledd, verdsettes formuen for hver deltaker.

(8) Formue i anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft settes til skattemessig verdi pr. 1. januar i ligningsåret.

(9) Departementet⁵ kan gi forskrift⁶ til utfylling og gjennomføring av reglene i denne paragraf. Rentesats ved kapitalisering bestemmes av departementet i forskrift.⁶

Prinsippene

- Inntektssiden:
  - Spotpris X produksjon, rullerende over 5 år
  - (Unntak for konsesjonskraft)
- Utgiftssiden:
  - Utgifter + fremtidige utskiftningskostnader
- Sum
  - kapitaliseres med en rente som består av to ledd; - risikofri rente (0,3 %) + et risikotillegg på 3 %

Hva påvirker verdien?

- Inntektssiden:
  - Spotpris X produksjon, rullerende over 5 år
  - (Unntak for konsesjonskraft)
- Utgiftssiden:
  - Utgifter + fremtidige utskiftningskostnader
- Sum
  - kapitaliseres med en rente som består av to ledd; - risikofri rente (3 års statkasseveksler, 0,3 %) + et risikotillegg på 3 % (forskriftsfestet)

Eiendomsskatteloven § 8, 4. ledd

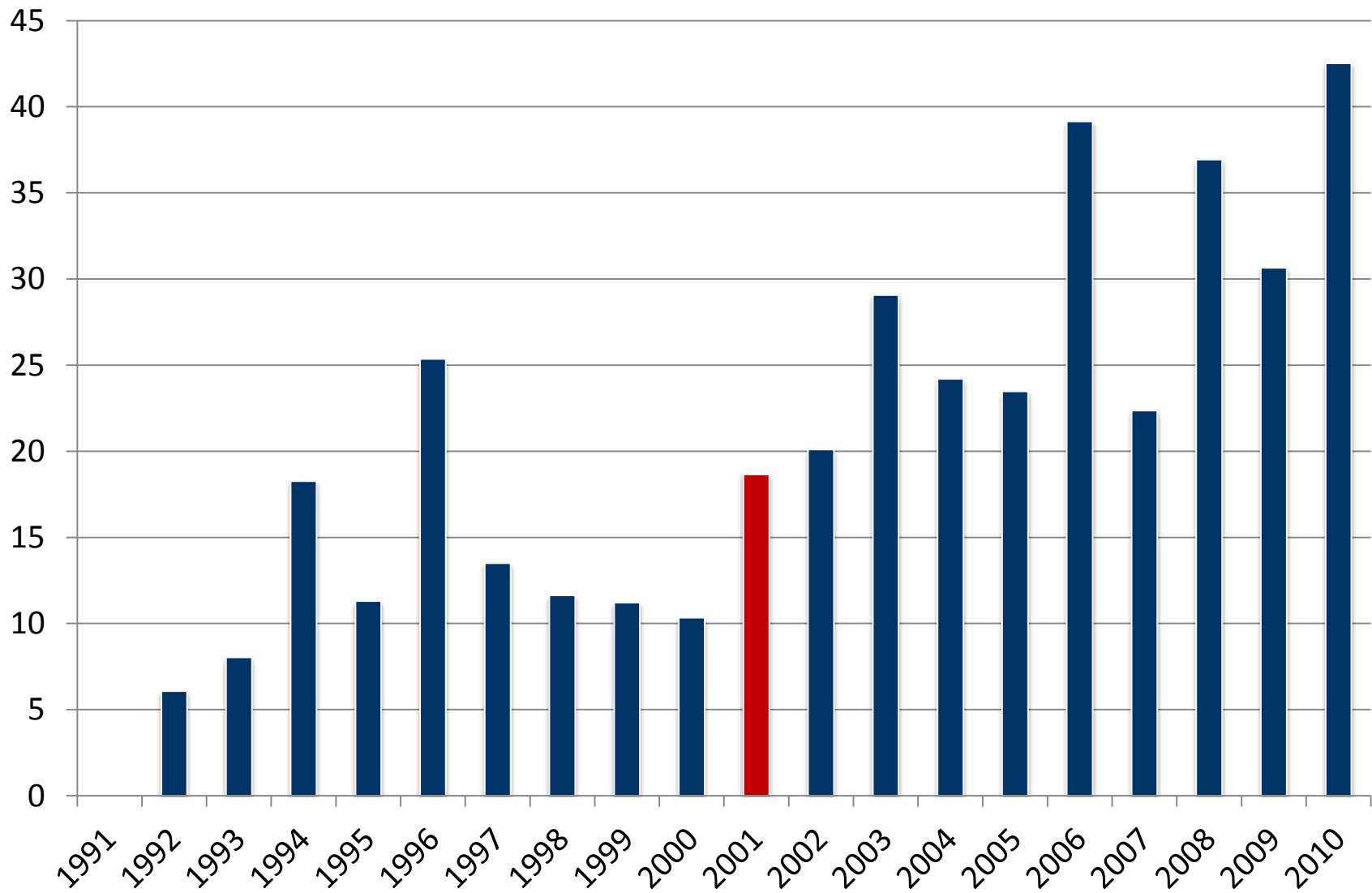
- *”Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal **ikkje settast lågare enn kr 0,95/kWh** eller **høgare enn kr 2,35/kWh** av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra. Har kraftanlegget vært i drift i færre enn sju år, legges gjennomsnittet for desse åra til grunn for utrekninga”*

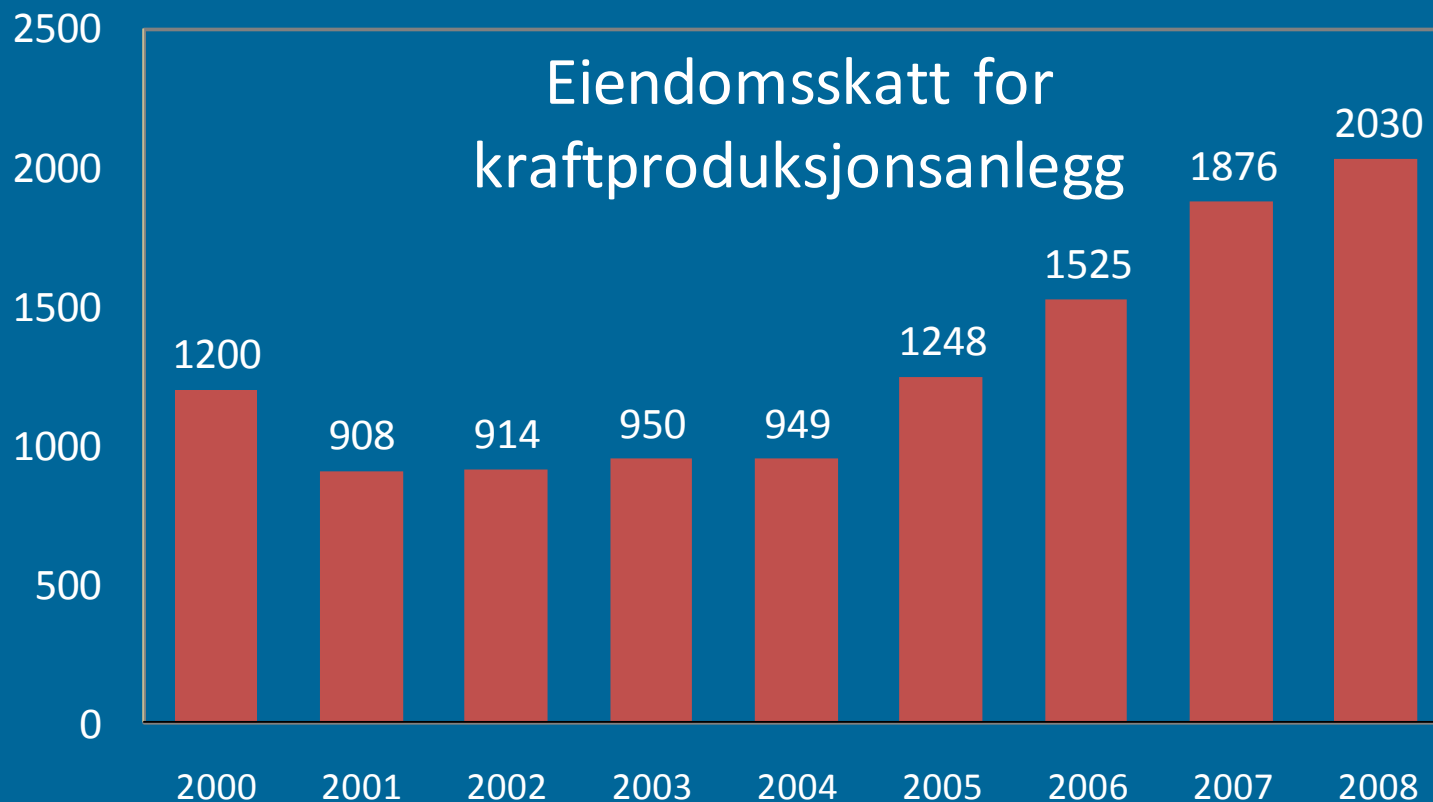
Maksimumsverdien i praksis

- I 2010 hadde mer enn 86 % av alle anlegg nådd maksimumsverdien
- Eiendomsskatt på kraftverk fanger ikke lenger opp den *reelle omsetningsverdi*, men er blitt en fast avgift på kr 2,35/kWh

Spotmarkedspriser 1991- 2010

Økonomiske konsekvenser av maksimumsregelen

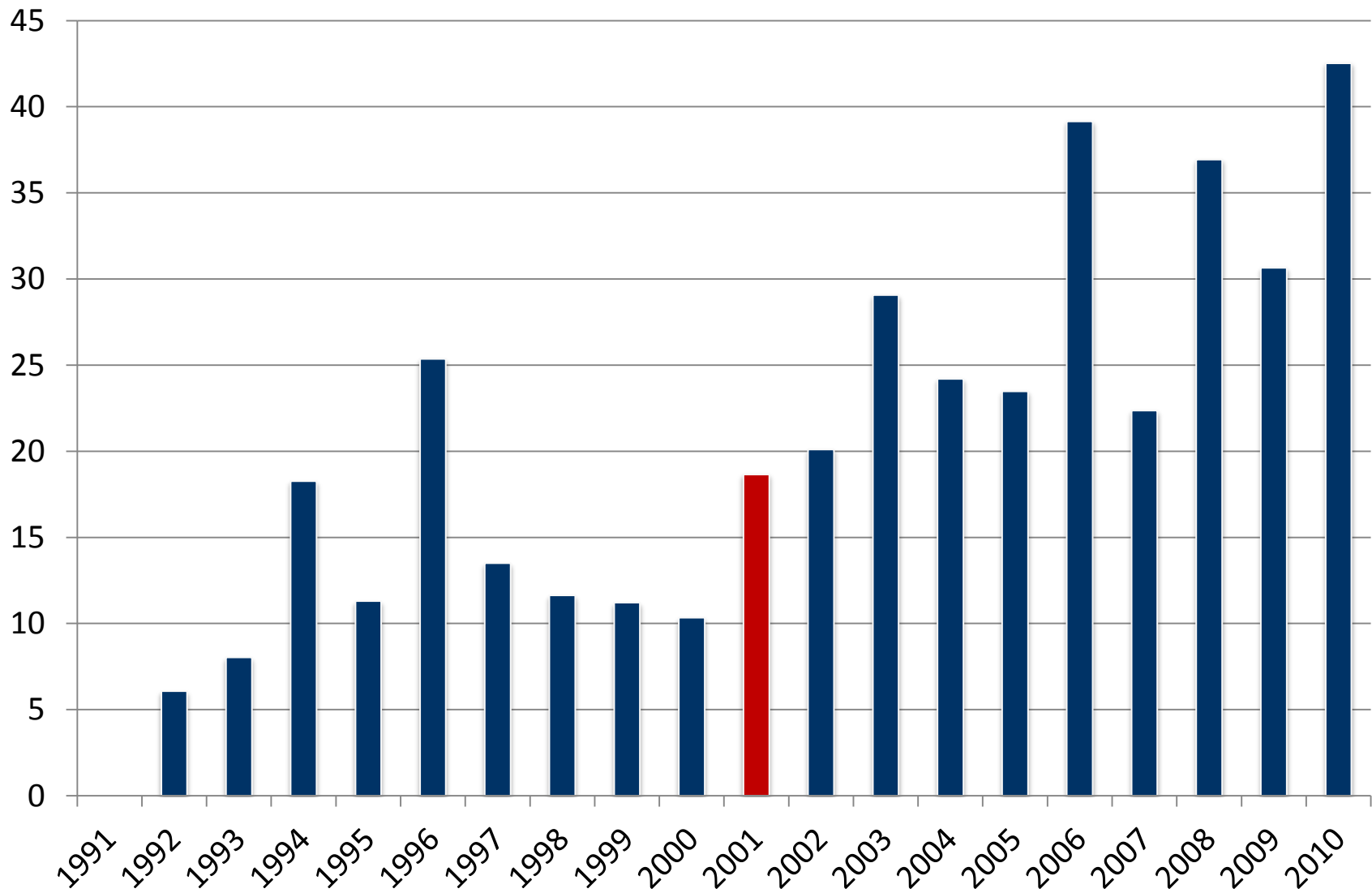
Økonomiske konsekvenser – ved nedgang i produksjonsvolum

- Kommunene får ingen glede av økte markedspriser, men risikerer nedgang i skattene pga nedgang i produksjon
- (2,35 kr/kWh)
- Gjennomsnittlig årsproduksjon - 123,4 TWh
- Produksjon i 2010 - 100 TWh

Tilbakeblikk

- Ikrafttreddelsen i 2000
- De nye verdsettelsesreglene innebar en overgang fra markedsverdi basert på *fremtidig* kraftpris, til markedsverdi basert på *historiske* spotpriser
- Mens man tidligere hadde basert takseringen på forventet kraftpris, tidligere **Statkraftprisen på 25-30 øre/kWh**, innebar de nye takseringsreglene at man skulle legge til grunn en **spotpris under 14 øre/kWh**.

Spotmarkedspriser 1991- 2010

Innføring av minimumsverdi i 2000

- Regjeringen Stoltenberg I:
  - Innførte regelen om minimumsverdi pga overgang til ny verdsettelsesregel (ikraft 2001)
- Begrunnelse for minimumsverdi:
  - Avverge utilsiktede konsekvenser av overgang til ny verdsettelsesregel
  - Provenybortfall (inntektstap på kr 450 mill)
  - Kunstige lave priser
- Ment som en **midlertidig regel**

Innføring av maksimumsverdi i 2003

- Regjeringen Bondevik II:
  - Innførte regelen om maksimumsverdi (ikraft 2004)
- Bakgrunnen:
  - Krav fra kraftbransjen om lavere minimumsverdi og innføring av en maksimumsverdi
- Begrunnelse:
  - *“(...) For å oppnå større grad av **symmetri** foreslår Regjeringen å innføre en **maksimumsverdi på 2,5 kroner pr kWh**. Det vil føre til at kraftforetakene i perioder med høy lønnsomhet i større grad **”får igjen”** det de taper i perioder med lav lønnsomhet.”*

Innføring av maksimumsverdi i 2003

- Samtidig foreslo regjeringen å senke **minimumsverdien til 0,8 kroner pr kWh**, jf St.prp. nr 1 (2003-2004)
- Lovvedtak 12.12.2003 (med virkning for 2004):
  - *”Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal ikkje settast **lågare enn kr 0,95/KWh eller høgare enn kr 2,35/KWh** av grunnlaget for naturressursskatten for anlegget sett ved likninga året før skatteåret.”*

Innføring av maksimumsverdi

- De ulike partienes standpunkt om maksimumsverdi fremgår av Innst.O.nr. 20 (2003-2004):
- Høyre, Krf og Venstre:
  - Øke minimumsverdien fra regjeringens forslag kr 0,8 til 0,95/kWh
  - Innføring av maksimumsverdi på kr 2,50 til kr 2,35/kWh
- Arbeiderpartiet:
  - *”Mange kommuner har svært anstrengt økonomi, og den foreslåtte endringen vil føre til at det må kuttes i velferdstilbudet til innbyggerne. Disse medlemmer går derfor imot Regjeringens forslag om å redusere minimumsverdien, samt å innføre en maksimumsverdi i eiendomsskattegrunnlaget.”*
- SV og Senterpartiet:
  - *”Dersom Regjeringens forslag får flertall, vil det føre til ytterligere kutt innen barnehage, skole og eldreomsorg. Disse medlemmer mener at det er uforståelig at Regjeringen velger å svekke kommunenes økonomi for å gi skattelettelse til en kraftbransje som aldri har hatt større overskudd enn i dag.”*
- Frp:
  - Utsettelse til 2005 av forslaget om å redusere minimumsverdien, sier ingen ting om maksimumsverdien

Krav om å fjerne min- og maksverdiene

- Landsmøteresolusjon 20.08.2009:
- *”Landsmøtet krever at Stortinget vedtar en endring av eiendomsskatteloven § 8 - som innebærer at minimumsverdiene og maksimumsverdiene for verdsettelse av vannkraftproduksjonsanlegg fjernes”*
- 172 kommuner

Krav om å fjerne min- og maksverdiene

- Vedtatt på seks regionmøter i LVK vinteren 2010
- Vedtak i Arbeiderpartiet:
  - Sogn og Fjordane arbeiderparti 7. mars 2010
  - Nordland arbeiderparti 12. mars 2010
  - Oppland arbeiderparti 15. mars 2010
  - Hordaland arbeiderparti 15. mars 2010
  - Nord-Trøndelag arbeiderparti 23. mars 2010
- Vedtak i Senterpartiet:
  - Telemark Senterparti 7. september 2010

Statsbudsjettet i 2011

- Omtalt i Statsbudsjettet i 2011, hvor det fremgår at regjeringen vil komme tilbake i budsjettet for 2012

Konsekvenser av maksimumsregelen

- 77 % av LVKs medlemmer er ”minsteinntektskommuner”
- Skatterabatten til kraftforetakene øker med økende kraftpriser
- Eierutbyttene til eierkommunene øker med økende overskudd
- Vertskommunene får pga makstaket ikke økte skatteinntekter, men risikerer reduksjon hvis produksjonen er lav
- Skattetapet til vertskommunene, og dermed også urimeligheten overfor vertskommunene, øker med økende kraftpriser
- Øker regjeringen risikopåslaget på kapitaliseringsrenten, innebærer det et ytterligere tap for kommunene

Bakgrunnen for LVKs krav om å fjerne min- og maksverdiene

- Det er en rettslig prinsipiell forskjell mellom min- og maksverdi:
  - Eiendomskatt en *objektskatt*. Dvs at det er rettslig grunnlag for å hevde at en eiendom (kraftanlegg) – alltid vil ha en minsteverdi, også selv om det ikke pågår en produksjon i det enkelte år.
  - Tilsvarende begrunnelse kan ikke gjøres gjeldende for en maksverdi.
- LVKs reaksjon i 2003:
  - Brev til Finansdepartementet
  - *“LVK er sterkt uenig i prinsippet om en maksimumsverdi, og vil ta dette opp igjen med Stortinget den dagen takstene for flere kraftanlegg måtte ligge over dette nivået.”*